

ВИСНОВОК

творчого керівника

заслуженого діяча мистецтв України, професора

НЕУПОКЄВА РУСЛАНА ВАЛЕНТИНОВИЧА

та наукового консультанта,

кандидата мистецтвознавства

ІВАНОВОЇ-ГОЛОЛОБОВОЇ ДАР'І ОЛЕКСІЇВНИ

про творчий мистецький проєкт

та наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту

аспіранта кафедри мистецтва театру ляльок

ТИАРЕНКО ЯНИ ОЛЕКСІЇВНИ

«ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ВИРАЗНОСТІ ТЕАТРУ ЛЯЛЬОК У

СЦЕНІЧНИХ АДАПТАЦІЯХ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ

ЛІНИ КОСТЕНКО (НА ПРИКЛАДІ РОБОТИ «КАЗКА ПРО МАРУ»))»

поданий до захисту на здобуття освітньо-творчого ступеня

доктора мистецтва за спеціальністю

галузі знань 02 «Культура і мистецтво»

026 «Сценічне мистецтво»

Протягом трирічного навчання на творчій аспірантурі, аспіранткою Яною Титаренко велася постійна та плідна робота над творчим мистецьким проєктом на тему «Використання засобів виразності театру ляльок у сценічних адаптаціях поетичних творів Ліни Костенко (на прикладі роботи «Казка про Мару»)). Мета творчого проєкту полягає в аналізі специфіки творів видатної української поетеси, зокрема маловідомої її міфопоєми «Казка про Мару» та розкриття художнього потенціалу цих поетичних текстів для постановки із використанням засобів виразності театру ляльок. Завдяки ретельному аналізу постановок, а також авторських рукописів інсценізацій, які були створені українськими лялькарями на основі оригінальних текстів Ліни Костенко, аспіранткою було розкрито цікаві сценічні можливості адаптації поетичної спадщини поетеси для актуальної афіші українського театру ляльок.

Особливо цінно в науковому обґрунтуванні, що творчий мистецький проєкт «Казка про Мару»), здійснений на сцені Львівського академічного театру ляльок, розглядається як певний завершальний етап тягlostі розробки ідеї постановки цієї міфопоєми львівськими лялькарями різних генерацій (Олександр Кушук, Володимир Підцерковний, Яна Титаренко).

Наукова новизна дослідження полягає у вперше здійсненій в українському театрі художньо-науковій реалізації концепції постановки міфопоєми «Казка про Мару», де різноманітні види

ляльки, об'єкти, тінь, масштабна мобільна декорація-трансформер стають ключовими елементами образної мови вистави. Особливу увагу в проєкті зосереджено на аналізі процесів уречівлення поетичних троп в образах, які створені за допомогою засобів виразності цього виду театру. У роботі окреслено цікаві форми взаємодії елементів театру ляльок з авторським поетичним словом крізь призму режисерської інтерпретації.

Викладацька діяльність аспіранта проходила в Львівському національному університеті імені Івана Франка на кафедрі театрознавства та акторської майстерності імені Богдана Козака.

Апробації творчого мистецького проєкту:

1. Прем'єра вистави «Лабіринти мистецтва» зі студентами першого курсу кафедри театрознавства та акторської майстерності імені Богдана Козака ЛНУ імені Івана Франка у Львівському академічному театрі ляльок. Вірші Ліни Костенко; художниця Інесса Кульчицька (21 червня 2024 р.);
 2. Участь вистави «Лабіринти мистецтва» у освітньо-мистецькому проєкті «Гравітація 2024/7» (Львів, Україна 2024 р.);
 3. Участь вистави «Лабіринти мистецтва» у Міжнародному театральному фестивалі «Інтерлялька» (Ужгород, Україна 1-3 жовтня 2024 р.);
 4. Участь вистави «Лабіринти мистецтва» у Всеукраїнському фестивалі-огляді «Прем'єри сезону» (грудень-січень 2025 р.);
 5. Прем'єра вистави «Казка про Мару» у Львівському академічному театрі ляльок. Авторка Ліна Костенко, сценографія Інесси Кульчицької (27 вересня 2025 р.);
 6. Участь вистави «Казка про Мару» у Міжнародному театральному фестивалі «Золотий лев» (Львів, Україна 2-7 жовтня 2025р.);
 7. Участь вистави «Казка про Мару» у освітньо-мистецькому проєкті «Гравітація 2025» з обговорення вистави після перегляду, з фахівцями, митцями та студентами лялькарями з різних міст України.
- Модераторка обговорення Олександра Шутова (Львів, Україна 15-17 жовтня 2025 р.);
8. Участь вистави «Казка про Мару» у Літературно-драматургічній резиденції «МІСТО ЛЯЛЬОК» (Луцьк 16-22 березня 2026 рік);
 9. Диплом відкритого фестивалю-конкурсу «УЖГОРОДСЬКИЙ БЕРЕЗІЛЬ» у номінації Краще режисерське втілення – Яна Титаренко за виставу «Лабіринти мистецтва» (Ужгород, Україна 24-26 березня 2026 р.);
 10. Участь вистави «Казка про Мару» у XIII Міжнародному фестивалі українського театру «Схід-Захід» (Краків, Польща 25 квітня 2026 р.);
 11. Вистава «Казка про Мару» у лонглісті VIII Всеукраїнського театального фестивалю-премії «ГРА».

Виставу «Казка про Мару» разом з фестивальними показами від дати

прем'єри 27 вересня 2025 року до завершення театрального сезону 2025-2026 зіграно 22 рази на сцені Львівського академічного театру ляльок та в інших містах України і за її межами (Польща). Виставу «Лабіринти мистецтва» разом з фестивальними показами від прем'єри до кінця театрального сезону 2025-2026 зіграно 9 в Нижньому залі Львівського академічного театру ляльок та сценах в інших містах України.

Апробація наукового обґрунтування:

1. Доповідь на II Всеукраїнській науково-творчій конференції «Сучасна професійна підготовка фахівців сценічного мистецтва: полілог театральних шкіл України». Тема: «Засоби виразності театру ляльок у підготовці актора-лялькаря в ЛНУ імені Івана Франка» (Київ, 2024 р.);
2. Доповідь на Міжнародному освітньо-мистецькому проєкті ANIMA. Цикл онлайн вебінарів «ре(форма)». Блок 2. Театр ляльок: восінній сезон. Тема: «Репертуарна політика Львівського театру ляльок: трансформації восіннього часу» (Харків, 2024 р.);
3. Доповідь на Міжнародній науковій конференції «Ab initio: культурно-мистецькі виміри початку третього тисячоліття. До 20-річчя заснування факультету культури і мистецтв». Тема: «Особливості використання виразності образної мови театру ляльок у навчальному процесі фахової підготовки майбутніх лялькарів (Львів, 2024 р.);
4. Доповідь на II Міжнародній творчій лабораторії-артдіалогу візуально-пластичних форм театру. Тема: «Діапазон виражальних засобів театру ляльок у виставах українських режисерів за творами Л. Костенко «Вже почалось, мабуть, майбутнє», «Лабіринти мистецтва» та "Казка про Мару"» (Ужгород, 2-3 жовтня 2025 р.);
5. Доповідь на Всеукраїнській науковій конференції з міжнародно участю «Театр ляльок України: Історичні виміри і сьогодення». Тема: «Художньо-тематичні особливості вистави «Мара» на сцені Львівського академічного театру ляльок» (Луцьк, 19-20 березня 2026 р.);
6. Доповідь на XII Міжнародній конференції пам'яті Євгенія Русаброва (до 70-річчя від народження). Тема: «Робота режисера з акторським ансамблем у виставі "Казка про Мару": специфіка втілення міфоеми в театрі ляльок» (Харків, 30 квітня 2026 р.);
7. Участь у панельній дискусії «Анімаційний театр і травматичний досвід: як говорити мовою сцени. Театр анімації як каталізатор соціально-психологічних змін» в рамках Мистецько-практичної лабораторії сучасного українського театру анімації «Ляльки не мовчать» (Рівне, Україна 4-6 вересня 2025р.)

Наукові праці, де опубліковано основні наукові результати дослідження (статті у наукових виданнях):

1. Титаренко Я. Застосування виражальних засобів театру ляльок у виставах за творами Ліни Костенко (Хмельницький театр ляльок, Львівський Національний університет

імені Івана Франка. *Вісник Львівського університету. Серія «Мистецтвознавство»*. 2024. № 25. С. 159-169.

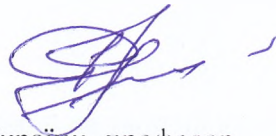
2. Титаренко Я. До питання створення інсценізацій за поетичними творами Ліни Костенко у театрі ляльок (на прикладі вистав Хмельницького обласного академічного театру ляльок «Дивень», Львівського національного університету імені Івана Франка). *Вісник Львівського університету. Серія «Мистецтвознавство»*. 2025. № 26. С. 194-205.
3. Титаренко Я. Реалізація режисерського задуму від сценічної редакції міфопоеми до сценічних засобів виразності (вистава «Казка про Мару» Львівського обласного академічного театру ляльок, 2025). *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Рівненський державний гуманітарний університет Вип. 51, 2025. С. 136-140.

Наукові праці, де опубліковано основні наукові результати дослідження (тези, що були представлені на наукових конференціях):

1. Титаренко Я. Засоби виразності театру ляльок у підготовці актора-лялькаря в ЛНУ імені Івана Франка «Сучасна професійна підготовка фахівців сценічного мистецтва: полілог театральних шкіл України» зб. матеріалів VIII Міжнар. наук.-твор. конф. КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, 2024 р. С. 114-117.

Отримані результати дослідження засвідчили не лише сценічний потенціал поетичного доробку Ліни Костенко, але і його актуальність та ефективність у практиці сучасного українського театру ляльок. Творчий проєкт, реалізований у межах аспірантури, переконливо продемонстрував, що біжучий репертуар українського театру ляльок має всі необхідні ресурси оновлюватися шляхом використання здобутків української літератури: як класичних, так і новітніх текстів.

Творчий керівник:

заслужений діяч мистецтв України, професор

НЕУПОКОЄВ Р.В.

Науковий консультант:

кандидат мистецтвознавства

ІВАНОВА-ГОЛОЛОБОВА Д.О.

